

Gotland behöver en egen transportutbildning

Region Gotlands politiker och tjänstepersoner med ansvar inom gymnasieförvaltning måste se nödvändigheten för Gotlands samhälle och näringsliv, och godkänna Gutegymnasiets ansökan till Skolinspektionen om att bedriva transportinriktningen på Fordons- och Transportprogrammet på Gotland.

Transportbranschen är en förutsättning för industri, handel, företagande och tillväxt och beskrivs ofta som samhällets blodomlopp. På Gotland, liksom i resten av landet, är kompetensförsörjningen inom branschen ett stort problem och vi ser en stor brist på lastbilschaufförer både nu och framöver. Hela 49 % av åkeriföretagen på Gotland hade 2023 problem med att rekrytera förare (TYAs Trendindikator 2023).

Dessutom ska vi ha i åtanke att demografin och åldersstrukturen för lastbilschaufförer på ön är än mer påtaglig än på fastlandet. Detta då medelåldern för en lastbilschaufför på Gotland är 56 år jämfört med fastlandet där medelåldern är 41 år. Bristen på lastbilschaufförer leder till leveransstörningar som påverkar samhället i stort, framför allt under högsäsongen men även under resterande delen av året.

Exempel på sådana störningar kan vara att matvaror till butiker och restauranger samt medicin till apoteken inte levereras i tid. Sjukvårdsmaterial och textilier till sjukhuset riskerar att utebli vilket kan påverka operationer och nödvändig vård. Vi ser att det kan leda till allvarliga konsekvenser för andra branscher och industrier som är beroende av transporter. Det gäller renhållningstransporter, tillverkningsindustrin och deras råvaror samt exporterande företag som inte får i väg sina produkter till fastlandet.

Branschen är van vid ett lösningsorienterat förhållningssätt men känner stor oro för att regionen ser det som en långsiktig strategisk lösning. I och med de krav som finns inom och på branschen behövs välutbildade och säkra lastbilsförare för väldigt många transporter. Här är transportgymnasierna otroligt viktiga. Idag åker ungdomar till fastlandet för att utbilda sig till höga kostnader för Gotland och för dem privat. Risken är överhängande att eleverna etablerar sig på fastlandet och de framtida skatteinkomsterna stannar där, och vi på ön står utan lastbilschaufförer. Detta måste vi göra allt för att undvika.

Vi vill att Region Gotlands politiker och tjänstepersoner med ansvar inom gymnasieförvaltning ser möjligheterna för öns ungdomar och nödvändigheten för Gotlands samhälle och näringsliv, och godkänner Gutegymnasiets ansökan till Skolinspektionen om att bedriva transportinriktningen på Fordons- och Transportprogrammet. Vi vet att utbildningen är kostnadsdrivande men vi vet också att utbildningen har en mycket hög etableringsgrad jämfört med andra gymnasieutbildningar. Dessa ungdomar får en snabb etablering på arbetsmarknaden med en relativ god ingångslön.

Möjligheten till arbetsplatsförlagt lärande (APL) är en fundamental förutsättning för en väl fungerande yrkesutbildning. Här är vi i branschen redo att tillsammans med skolan ta ett stort ansvar. Vi kommer ställa upp, och därigenom bidra till elevernas kunskapsutveckling och möjliggöra en framtid för eleverna i transportbranschen på Gotland.

En väl fungerande logistik är också en avgörande förutsättning när företag vill etablera sig på Gotland. En gymnasieutbildning, med inriktning mot Transport, där 12–16 elever examineras varje år skulle säkerställa att Gotlands samhällskritiska och nödvändiga transporter flyter på och samtidigt innebära att regionen är attraktiv för andra företag att etablera sig i. Enligt TYAs Trendindikator 2023 behövde Gotlands TYA anslutna företag rekrytera 24 Lastbilschaufförer det kommande året en nivå och trend som också hållit sig över tid.

Utbildningen leder till arbete! Enligt Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA) så är intresset, både hos killar och tjejer, stort att läsa transportinriktningen på Fordons- och Transportprogrammet. Utbildningen är den populäraste yrkesutbildningen i Sverige på gymnasienivå med över två sökanden per utbildningsplats. Utöver detta så kan TYA också visa på att 4 av 5 elever får arbete som lastbilschaufför direkt efter avslutad gymnasieutbildning. Läs mer om rapporten på tya.se.

Vi ser framemot en fortsatt dialog kring utmaningen och vikten av att matcha utbildning och lokalt kompetensbehov, vilket den nu kommande dimensioneringsutredningen pekar på.

Vi vill vara en del av den lösningen! Låt oss alla hjälpas åt att nå målen i Vårt Gotland 2040 som är vår gemensamma regionala utvecklingsstrategi!

Björn Widerström
Gotlands Bilfrakt

Magnus Lindby
Roma Grus

Henrik Beijer
Gotlands Åkericentral

Peter Lindström
Sveriges Åkeriföretag

Roger Hammarström
Tillväxt Gotland

Marcus Ljungberg
Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd